

Hírek a nagyvilágból

Máthé Csabáné dr., Lázár Károly

Gazdasági hírek

A Covid-világjárvány hatása a textiliparra

A Textilgyártók Nemzetközi Szövetsége (ITMF) szeptember 5. és 25. között 216 vállalatnál világszerte végzett felmérése szerint a cégek helyzete az utóbbi hónapokban javuló tendenciát mutat és a megkérdezettek optimistábbak is. Azt remélik, hogy 2021-re – 2019-hez képest – csupán 1% visszaesés mutatkozik majd a forgalomban és a következő években a helyzet egyre javul: 2022-ben 9, 2023-ban 14, 2024-ben 18 százalékkal emelkedik a forgalom az előző évekhez viszonyítva. Ez azt jelenti, hogy 2024-re áll vissza a 2019-es szint.

Forrás: <https://www.knittingindustry.com/industry-talk/5th-itmf-corona-survey-shows-turnover-expected-to-fall-16-in-2020/>
LK

Cégvásárlás Oroszországban

Az orosz Umatex – a Roszatom leányvállalata – megvásárolta a francia Porcher Industries cég oroszországi leányvállalatát, a PSM (Porcher Szovremennije Materiali) céget. Az Umatex fő terméke a szénszál, a cégvásárlással a szénszál mőszaki textiliák gyártását kívánja bővíteni. A megvásárolt cég ugyanis különböző mőszaki textileket gyárt.

Forrás: [textilmedia.com](https://www.textilmedia.com)
(mk)

EU projekt a kelet-európai „szomszéd-országok” kis- és közép vállalatainak támogatására

Az Európai Unió szomszedságprogramjának egyik projektje, a „Ready to Trade” projekt, amelynek időtartama 2017–2020, költsége 6 millió euró. A projekt keretében az International Trade Center és a Center for Imports from Developing Countries tevékenységének célja, hogy elősegítse a projektben résztvevő országok (Azerbajdzsán, Belarusz, Grúzia, Moldova, Örményország és Ukrajna) bekapcsolódását a globális értékláncokba és belépésüket az EU piacára. A projekt egyik akciójaként 34 kiválasztott márkát készítettek fel az EU piacára való belépésre.

Forrás: [textilmedia.com](https://www.textilmedia.com)
(mk)

Heimtextil: jövőre január helyett májusban

A járványhelyzetre való tekintettel elhalasztják a 2021 januárjában esedékes Heimtextilt. A jelenlegi tervek szerint január helyett 2021. május 4–7. között rendezik meg, egyidőben a Tectextil és a Texprocess kiállításokkal, Frankfurt am Main kiállítási központjában.

Forrás: Messe Frankfurt
(mk)

A koronavírus válság hatása a román ruhaiparra

Romániára is igaz volt már az utóbbi években is, hogy a növekvő minimálbér miatt romlott a román könnyűipar versenyképessége. A gyárak egy része a saját anyagos termelés felé fordult, de ez is csak ritkán jelen-

tett megoldást. Most nyáron jelentette be a német Dr. Bock Industries cég, hogy bezárja kovásznai RHM Pants gyárat, amelyet 1992-ben alapított. Ez volt a „Nadrágok völgyének” is nevezett Kovászna megyében az egyik legnagyobb ruhagyár, számtalan nagy márkának szállította termékeit. Már korábban is zárt be több ruhagyár, az RHM a kevés túlélő cég egyike volt. A német tulajdonos a járvány miatti visszaesett igénnyel indokolta a bezárást, ami 235 dolgozót érint.

Forrás: [textilmedia.com](https://www.textilmedia.com)
(mk)

Áruszállítás vonaton Kínába

A Lenzing – elsőként Ausztriában – áttért a vonaton történő szállításra. Az utóbbi időben nagyon megnőtt a kereslet a fenntarthatóság szempontjából előnyösebb cellulózsálak iránt. Idén először vonattal szállították a Heiligenkreuzban gyártott Tencel szálát Kínába. A cég szerint a vonattal történő szállítás ideje fele a hagyományos tengeri szállításénak. Az első komplett szerelvénnyel (41 konténer) augusztus 20-án indult és szeptember 5-én érkezett Kínába.

Forrás: [lenzing.com](https://www.lenzing.com)
(mk)

Új fejlesztési központ a nemszőtt textiliák területén

2020 szeptemberben jelentették be, hogy a cellulózsálakat gyártó Lenzing AG és a németországi Hof University új fejlesztési központot nyitott az egyetem müncheni kampuszán. Az új központ, a Vliestoff-Entwicklungs-Zentrum (VEZ). A fejlesztési központ kísérleti üze me a kutatási eredményeket közvetlenül felhasználva teszi lehetővé innovatív fenntartható megoldások kidolgozását a Lenzing Veocel szálaival. (A Lenzing ezzel a márkanévvel kínálja legfinomabb cellulózsálait nemszőtt kelmék gyártására). A fejlesztések első sorban a higiénia és az egészségügy területére irányulnak.

Forrás: Lenzing
(mk)

Hírek a szálanyag-fejlesztések köréből

Huszdik évfordulóját ünnepli a biobázisú Sorona szál

Húsz évvel ezelőtt jelent meg a DuPont első biobázisú szála, a Sorona. Ez egy poliészter, amelynek egyik alkotórészét, a propándiolt a DuPont nem petrokémiai úton, hanem megújuló nyersanyagból állította elő. A propándiol alapanyaga a glükóz, amelyet bármilyen növényi alapanyagból (akár melléktermékből is) ki lehet nyerni. A glükózt biotechnológiai eljárásban mikroorganizmusok segítségével alakítják propándiollá (PDO). A Bio-PDO-ból és tereftálsavból polikondenzációval nyerik a poli-trimetil-tereftalátot (PTT), amely a csak poliészterként ismert polietilén-tereftaláthoz (PET) áll közel. A Sorona szál, amelyet a médiában előszeretettel neveznek kukoricászálnak, 37%-ig biobázisú. A szál kizárólag a DuPont cég gyártja, a Sorona márkanév mellett gyakran használgják a PTT szála az USA-ban bevezetett triexta generikus nevet is. A Sorona szál alkalmazási területe igen széles: a rugalmas jóga öltözetektől a szőnyegekig terjed.

Forrás: biosciences.dupont.com/solutions/biomaterials
(mk)

Hidrofil polipropilén szálak előállítása adalékanyaggal

A német Argus Additive Plastics cég új, Argutec Hyl 1074 PP nevű adalékanyagával hidrofil tulajdonságokat lehet elérni az eredendően hidrofób polipropilénben. Az Argutec Hyl 1074 PP adalék ezen felül antisztatikus is teszi a polipropilént. Az új adalékanyag rendelkezik az élelmiszerekkel történő érintkezést engedélyező tanúsítással. A hidrofil polipropilén textiliáknak szerepük lehet a higiéniai termékek, szűrők stb. gyártásában.

Forrás: techtrends.com (mk)

Biobázisú Dyneema szál

2020 szeptemberében jelentették be az első olyan ultranagy molekulású polietilén-szálat (UHMWPE), amelyhez a nyersanyagot, az etilént megújuló természetes nyersanyagból – a cellulózgyártás egyik melléktermékéből – állítják elő. A biobázisú Dyneema szálát a DSM amerikai leányvállalata, a DSM Protective Materials LLC gyártja. A növényi nyersanyagból gyártott szál tulajdonságai teljesen megegyeznek az olajalapú polietilénből gyártotttal, a bio-Dyneema szál ugyanúgy extra nagy szilárdságú, vágás- és kopásállóságú, mint az eredeti Dyneema. A biobázisú Dyneemát 110–2640 dtex finomságban kínálják olyan műszaki alkalmazásokra, mint pl. horgászszinór vagy vontató kötél. A forgalmazást a Holland FibrXL Performance B.V. végzi.

Forrás: techtrends.com (mk)

A Toray új biobázisú poliamid szála

A Toray Industries Inc. 2020. szeptemberben biobázisú nylon (poliamid 6.6) szálát vezetett be a piacra. Az új termék, az *Ecodear Nylon* egyik kiindulási anyaga, a szecbacinsav, amelyet a ricinus magjából állítanak elő. Így az *Ecodear Nylon* 60%-ban biobázisú. A jövőben a Toray természetesen az új szálát fogja használni a korábban bevezetett szövet termékeiben is. Az új szál 10, 20 és 50 denier finomságban gyártják, elsősorban az aktív sportruházat céljaira javasolják.

Forrás: textileworld.com (mk)

A SARS-CoV-2 ellen is hatásos a PyroTex szál

A hamburgi PyroTex Industries GmbH közölte, hogy vizsgálataik szerint az általuk gyártott *PyroTex* szál 99,57%-os aktivitást mutat a SARS-CoV-2 vírus ellen: 14 másodperc után a vírus 99%-a elpusztul. Ezt az eredményt független laboratórium is megerősítette, az ISO 18184: 2019. számú szabvány szerint vizsgálva azt. Hasonló eredményeket kaptak több baktérium tekintetében is, köztük a kórházi fertőzésekben nagy szerepet játszó *Klebsiella Pneumoniae* esetén is.

A PyroTex egyébként módosított – valószínűleg oxidált – akrilszál, amely hő- és lángálló, így elsősorban védőruhákban használják. Az új tulajdonság alapján bekerülhet az egészségügyi védőruházatba is, főleg maszkok, kesztyűk stb. gyártására.

Forrás: textileworld.com (mk)

Reciklált poliamid 66-ból gyártott Meryl szál vezetett be a piacra a Nylstar

A fenntarthatóság jegyében megkezdte az Invista cégnél a reciklálással gyártott poliamid 6.6 granulátumból a *Meryl* szál előállítását. A reciklált granulátum rendelkezik a GRS (Global Recycled Standard) tanúsítással. A világszerte

elismert *Meryl* minőséget 50 vagy ennél is több reciklált granulátum adagolásával is el tudják érni.

Az Invista a reciklálást kanadai gyárában végzi, ahol a légszák és szőnyeg gyártása során keletkezett gyártási hulladékot hasznosítják. A Nylstar granulátum formában kapja a reciklált alapanyagot, és ebből történik a szálképzés. A szekunder granulátumot is tartalmazó *Meryl* szálát a legkisebb finomságokban is gyártják, és elsősorban az ún. athleisure (sport és szabadidő) ruházatban használják. Foglalkozik a Nylstar a *Meryl* szálból készült termékek használat utáni reciklálási technológiájának fejlesztésével is.

Forrás: textileworld.com (mk)

Q-Skin – az antibakteriális poliamidszál

Az olasz Fulgar és a brazil Rhodia-Solvay együttlüködésének eredménye az Amni Virus-Bac-Off technológiával készült, baktérium- és vírusellenes tulajdonságú poliamidszál, amelyet Q-Skin néven vezettek be Európában. A vírus külső felületét alkotó proteinek elektromos affinitása teszi lehetővé, hogy az Amni Virus-Bac-Off kezelésű textiliák felületén a vírusok elterjedjenek. A hatás tartós és nem változtatja meg a poliamidszál egyéb tulajdonságait.

Forrás: <https://www.knittingindustry.com/fibres-yarns/fulgar-introduces-new-qskin-powered-by-amni-virusbac-off-technology/> LK

Műszaki újítások

Mozgásérzékelőkkel ellátott kötött cipőfelsőrész

A brit Footfalls & Heartbeats cég a Santoni X típusú körkötőgép felhasználásával olyan, háromdimenziós időmozással készült, egybekötött sportcipő-felsőrést fejlesztett ki, amely anyagánál és szerkezeténél fogva alkalmas a lábfej helyzetét és mozgását járás és futás közben folyamatosan érzékelni és az adatokat egy külső megfigyelőnek továbbítani. A kelmét olyan, elektromosan vezető fonalakból készítik, amelyek mindenkor vezetőképesége a nyomástól és a húzófeszültségtől függ. A cipőfelsőrész különböző részeit – amelyeket előzetesen számítástechnikai modelleken elemeztek – az intarziakötés elvén más-más vezetőképeségű fonalak kombinációjával kötik, ahogy azt a mozgás dinamikája megkívánja. Az érzékelő fonalak jeleit elektronikusan feldolgozva továbbítják a megfigyelőhöz. Az alkalmazott kötőrendszer lélegzőképes, kellemes viselési tulajdonságokkal rendelkező cipőfelsőrészt eredményez. A készre kötött felsőrész további megmunkálás nélkül azonnal rászerezhető a cipőtalpra.

Forrás: <https://www.knittingtradejournal.com/uploads/KTJ-September-October-2020.pdf> LK

Autóülés integrált fűtéssel-hűtéssel

Az autóüléshuzatokra specializálódott Lear cég ez év augusztusában jelentette be legújabb fejlesztésének, az INTU Thermal Comfort-nak a bevezetését az üléshez. Az újonnan fejlesztett rendszer a fejlesztésben partner Gentherm cég ClimateSense™ technológiáját használja. A cél az autókban okos megoldásokkal az ideális klíma biztosítása az utasok számára. A standard légkondicionálástól eltérően ez az innováció intelligens zóna-menedzsmentet használ a személyre szabott komfort elérésében és emellett javítja az energiafelhasználás hatékonyságát. Az új technológia figyelembe veszi a belső és külső hőmérsékletet, a személyes preferenciákat, és optimalizálja a fűtés és a hűtés elosztását. A két cég

közös fejlesztése 2019. januárban kezdődött és kevesebb, mint két év alatt piacképes megoldás született.

Forrás: textilmedia.com és automotiveworld.com (mk)

Új vizes bázisú poliuretán bevonat a Covestro cégtől

A kültéri textiliákkal szembeni követelmények között a legfontosabb, hogy a textília vízálló, de lélegző legyen. A Covestro cég (korábban Bayer MaterialScience) legújabb fejlesztése az INSQIN technológia, amely vízbázisú poliuretán diszperziókkal állít elő víztaszító, de ugyanakkor lélegző, tehát a vízgőzt áteresztő bevonatot textílfelületen. A vízbázisú technológia jelentős lépés a fenntarthatóság irányába a korábbi oldószeres technológia kiváltásával.

Az INSQIN rendszer két rétege az Impraperm® DL 5310 adhezív tulajdonságú és az Impraperm DL 5249, a felületet befolyásoló poliuretán diszperzió. A két réteg egyenletes lélegzést biztosít a teljes felületen, míg a membrános technológiánál, a kötéspontoknál a vízgőz nem tud távozni. Az új technológia a membrános technikával is kombinálható: Adhezív réteggént a vízbázisú Impraperm diszperziókkal megoldható a teljesen egyenletes vízgőzáteresztés. Az új bevonatos rendszert mind

ruházati termékeknél, mind más kültéren használt textilterméknél (pl. hátizsákok stb.) lehet hasznosítani, de érdekes lehet az autópári textiliáknál is.

Forrás: textileworld.com (mk)

GreenDye – Az indigószínezés egy újszerű eljárása

A Karl Mayer Rotal GreenDye néven a fonalak indigószínezésének egy új eljárását dolgozta ki, amely jelentős víz- és vegyszermegtakarítással, kisebb veszteségképződéssel jár. Az eljáráshoz tartozó kísérleti berendezést az észak-olaszországi Mezzolombardóban mutatták be. A színezés nitrogén atmoszférában zajlik le, háromfűrdős eljárásban szemben a hagyományos kilencfűrdős eljárással. Ezt az teszi lehetővé, hogy a színezékvétel háromszor akkora, mint a szokványos indigószínezésnél. Az itt alkalmazott technológia több mint 50%-os megtakarítást eredményez a hidroszulfít- és nátronlúg-felhasználásban. A GreenDye berendezés a fürdők számának csökkentésével sokkal rövidebb, mint a hagyományos eljáráshoz tartozó folyamatos színezőberendezés.

Forrás: <https://www.innovationintextiles.com/dryeing-finish-printing/karl-mayer-rotal-introduces-greendye/> LK